

Nr 109.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 30 juni 1943 (nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningsstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m.; given Stockholms slott den 4 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till

1) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 30 juni 1943 (nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningsstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m. samt

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 19 maj 1944 (nr 237) angående dyrtidstillägg åt vissa livräntetagare enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, m. m.;

dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Propositionens innehåll.

I propositionen föreslås att de regler, som till och med den 31 december 1949 gälla om dyrtidstillägg å vissa ersättningar på grund av äldre olycksfall samt om dyrtidskompensation åt vissa särskilda ersättningsstagare givas fortsatt giltighet under ytterligare ett halvt år.

Förslag

till

Förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 30 juni 1943 (nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 30 juni 1943 angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m., vilken förordning gäller till och med den 31 december 1949,¹ skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1950.

Förslag

till

Förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 19 maj 1944 (nr 237) angående dyrtidstillägg åt vissa livräntetagare enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 19 maj 1944 angående dyrtidstillägg åt vissa livräntetagare enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, m. m., vilken förstnämnda förordning gäller till och med den 31 december 1949,² skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1950.

---

¹ Se SFS 1948: 426.

² Se SFS 1948: 427.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars
1949.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet, och t. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Andersson, anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, följande.

Dyrtidstillägg av statsmedel å ersättningar i anledning av vissa skadefall, som inträffat före utgången av år 1940, ha utgått från och med år 1942. De ursprungliga bestämmelserna, som innefattades i förordningen den 19 december 1941 (nr 942), gällde i två år. Genom *förordningen den 30 juni 1943 (nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m.* utfärdades nya bestämmelser i detta ämne. Även dessa bestämmelser fingo en tvåårig giltighetstid, men ha sedermera — senast genom förordning den 26 juni 1948 (nr 426) — givits fortsatt giltighet för tiden till och med den 31 december 1949.

Enligt 1 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 449, ändr. nr 351/1946) skall den som äger rätt till sjukhjälp, sjukpenning eller livränta enligt någon av vissa i 2 § av förordningen angivna lagar och författningar vara berättigad till dyrtidstillägg därå under de förutsättningar och i enlighet med de föreskrifter som stadgas i 3 § av förordningen. Har Konungen förordnat, att ersättning skall utgå enligt grunderna i någon av ifrågavarande lagar och författningar, skall dyrtidstillägg utgå även å sådan ersättning.

De lagar och författningar, som avses i 2 §, äro följande: lagen den 5 juli 1901 (nr 39) angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete; förordningen den 18 juni 1909 (nr 89) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring; lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete; kungörelsen den 30 november 1917 (nr 832) angående särskilda bestämmelser i fråga om tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 å arbetare, som användas till arbete för statens räkning; kungörelsen den 10 juni 1921 (nr 410) angående förhöjning av vissa till i statens tjänst skadade arbetare med flera av statsmedel utgående livräntor m. m.; förordningen den 1 juni 1923 (nr 138) angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världs-

krig; förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring; lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar; förordningen den 24 mars 1938 (nr 102) om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl.; förordningen den 24 mars 1938 (nr 103) om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt fångar m. fl.; kungörelsen den 8 april 1938 (nr 112) angående viss tillämpning av 11 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete beträffande livräntor till arbetare, som före år 1937 skadats i arbete för statens räkning; förordningen den 3 juni 1938 (nr 216) om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete; samt förordningen den 29 juni 1946 (nr 344) angående höjning av ersättningar, som utgå jämlikt förordningen den 18 juni 1909 (nr 89) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Å sjukhjälp, sjukpenning eller livränta enligt förordningen den 18 juni 1909 (nr 89), förordningen den 29 juni 1946 (nr 344) eller, såvitt angår ersättning i anledning av olycksfall eller sjukdom som drabbat värnpliktig, förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) utgår enligt 3 § första stycket dyrtidstillägg med 40 procent av förmånens belopp.

Dyrtidstillägg med 20 procent utgår enligt 3 § andra stycket å sjukpenning eller livränta, vilken enligt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) utgives i anledning av olycksfall eller sjukdom, som före den 1 januari 1941 drabbat vid försvarsväsendet fast anställd, samt å livränta, vilken enligt annan i 2 § angiven lag eller författning än som nämnts i första stycket av 3 § utgives i anledning av olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före den 1 januari 1941. Dyrtidstillägg å livränta, som utgår enligt annan författning än förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), skall fortfara att utgå utan hinder därav att livräntan för viss tid utbytes mot sjukpenning.

Det 20-procentiga tillägget utgår — enligt tredje stycket av 3 § — endast när arbetsförmågan är nedsatt med minst tre tiondelar. Tillägg utgår jämväl å livränta, som utgives av arbetsgivare, vilken enligt gällande bestämmelser står självrisk, men däremot icke å livränta, som grundas på frivillig försäkring.

I 4 § stadgas, förutom att dyrtidstillägg bestrides av statsmedel, att tillägget bestämmes och utgives av riksförsäkringsanstalten eller i vissa fall av annan myndighet som utgiver ersättningen. Bolag, som avses i 4 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete, åligger att samtidigt med utbetalning av livränta förskottsvis utgiva dyrtidstillägg därå enligt förordningen. De bestämmelser i lag eller författning, som gälla beträffande ersättning, varå dyrtidstillägg utgår enligt förordningen, skola enligt 5 § i tillämpliga delar äga motsvarande giltighet beträffande dyrtidstillägget. Slutligen stadgas i 6 § att närmare föreskrifter som, utöver vad förordningen innehåller, finnas

erforderliga för förordningens tillämpning, meddelas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, av riks försäkringsanstalten.

Enligt *förordningen den 19 maj 1944 (nr 237) angående dyrtidstillägg åt vissa livräntetagare enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, m. m.* skall i stort sett på enahanda sätt som enligt förutnämnda förordning den 30 juni 1943 (nr 449) utgå dyrtidstillägg till den som äger rätt till livränta på grund av försäkring enligt kungörelsen den 2 oktober 1908 (nr 100 s. 2) eller nyssnämnda förordning den 11 juni 1918 (nr 375). Livräntetagare, som åtnjuter tillägg enligt kungörelsen den 30 april 1942 (nr 218) om höjning av vissa ersättningar enligt förordningen den 11 juni 1918 (krigsolycksfall), är berättigad till dyrtidstillägg jämväl å tillägget. Dyrtidstillägget utgår å livränta eller livräntetillägg i anledning av olycksfall i arbete, som inträffat före den 1 juli 1942, därest den skadades arbetsförmåga är nedsatt med minst tre tiondelar. Dyrtidstillägget utgör 20 procent.

Även denna förordning angående dyrtidstillägg gäller — sedan dess giltighet förlängts, senast genom förordning den 26 juni 1948 (nr 427) — till och med den 31 december 1949.

På förslag av Kungl. Maj:t — senast i propositionen nr 237 till 1948 års riksdag — har riksdagen vidare medgivit att dyrtidskompensation i vissa fall utgives åt personer, som i anledning av olycksfall eller sjukdom som inträffat efter 1941 års ingång äro berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningen den 24 mars 1938 (nr 102) om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl. eller förordningen samma dag (nr 103) om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt fångar m. fl. Sådan dyrtidskompensation må utgivas i den mån ersättningen understiger vad som skulle ha utgått om det i förordningarna fastställda maximibeloppet för den årliga arbetsförtjänsten — 1 764 kronor — höjts med 40 procent. I brev till statskontoret, senast den 30 juni 1948, har Kungl. Maj:t förordnat, att dyrtidstillägg i enlighet med vad sålunda angivits skulle utgå. Också dessa föreskrifter gälla intill utgången av år 1949.

Departementschefen.

Vid olika tillfällen, bl. a. åren 1946 och 1948, ha ändringar vidtagits i 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete. Därigenom ha betydande höjningar av livräntornas maximibelopp skett och andra förbättringar av ersättningar kommit till stånd. De förbättringar, som sålunda genomförts i olycksfallsförsäkringslagen, ha ansetts icke kunnat göras tillämpliga på tidigare olycksfall. Det har emellertid synts angeläget att på annat sätt åstadkomma en reell höjning av ersättningarna i äldre fall. Då socialvårdskom-

mittén haft hithörande spörsmål under öfvervägande, har dock frågans lösning ansetts höra anstå i avvaktan på socialvårdskommitténs förslag i ämnet.

Socialvårdskommittén har nu i ett den 26 februari 1949 avgivet betänkande med förslag till bestämmelser om tillägg av statsmedel åt vissa ersättningstagare enligt olycksfallsförsäkringslagen m. m. förordnat nya ersättningsregler för de kategorier det här gäller. Kommitténs betänkande är f. n. föremål för remissbehandling. Det torde dock icke vara möjligt att få något därpå grundat förslag färdigt i så god tid att förslaget i vår kan föreläggas riksdagen. Nuvarande bestämmelser i ämnet böra därför erhålla fortsatt giltighet även för tiden efter detta års utgång. Med hänsyn till att avgörandet av ifrågavarande spörsmål icke må fördröjas, anser jag emellertid, att den nuvarande ordningen blott bör bestå t. v. under ytterligare ett halvt år.

På grund av det anförda förordar jag att de i det föregående omnämnda förordningarna den 30 juni 1943 (nr 449) och den 19 maj 1944 (nr 237) givas förlängd giltighet i oförändrad form till och med den 30 juni 1950.

Vidare torde böra begäras riksdagens medgivande för Kungl. Maj:t att åt personer, som i anledning av olycksfall eller sjukdom, som inträffat efter 1941 års ingång, äro berättigade till sjukpenning eller livränta enligt någon av förordningarna om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl. eller åt fångar m. fl., för tiden den 1 januari — den 30 juni 1950 bevilja sådan dyrtidskompensation, att beloppen av nämnda förmåner uppgå till vad som skulle hava utgått, därest den i förordningarna fastställda maximigränsen för inkomst — 1 764 kronor — höjts med 40 procent.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels antaga inom socialdepartementet upprättade förslag till

1) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 30 juni 1943 (nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m. samt

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 19 maj 1944 (nr 237) angående dyrtidstillägg åt vissa livräntetagare enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, m. m.;

dels ock medgiva att Kungl. Maj:t åt personer, som i anledning av olycksfall eller sjukdom, som inträffat efter 1941 års ingång, äro berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsers-

sättning åt tvångsarbetare m. fl. eller förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt fångar m. fl., må för tiden från och med den 1 januari till och med den 30 juni 1950 bevilja sådan dyrtidskompensation, att beloppen av nämnda förmåner uppgå till vad som skulle hava utgått, därest den i förordningarna fastställda maximigränsen för inkomst — 1 764 kronor — höjts med 40 procent.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlästas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

M. Silfverstolpe.
